

PRAVIJO, DA JE TUDI TO MOGOČE

Pod naslovom *Senzacionalni preobrat v čebelarstvu* objavlja Vilhelm Gartenbaum v čebelarški reviji *Imkeerfreund* za mesec april senzacionalno poročilo. Za kaj gre?

Najnovejše raziskave na področju čebelarstva kažejo, da lahko čebelje družine prezimijo v posebnem zamrzovalnem prostoru pri temperaturi – 232,8 °C. To pa bi seveda povzročilo pravo revolucijo v čebelarstvu z nepredvidenimi posledicami, ker bi odpadlo jesensko krmljenje. V tem primeru čebele enostavno zamrznejo s praznim želodcem. Pri tem bi prihranili izdatke za sladkor, pozimi jih ne bi bilo treba opazovati, prav tako ne bi bilo skrbi s paženjem. Aprila jih po posebnem postopku odmrznejo in takoj so pripravljene za delo. Panji so čisti, v njih ni zimskih mrtvic, odpadejo tudi spomladanski očiščevalni izleti. Ker so njihovi želodčki prazni, takoj začnejo z iskanjem spomladanskih virov hrane. Normalna življenjska doba zimskih čebel (6 mesecev) bi bila zaradi zamrznitve še enkrat daljša in zato bi bile

sposobne nabirati medicino in pelod tja do poletja. S tem pa bi bilo rešeno tudi vprašanje varooze. Raziskave so namreč med drugim pokazale, da pri zamrznitvi varoa popolnoma izgine.

Zanesljivi viri sporočajo, da bavarska deželna ustanova za čebelarstvo še preizkuša sistem zamrznitve z uporabo zimske sončne energije namesto električne. Na vsak način bo potrebno zagotoviti agregat z nespremenljivo temperaturo, saj bi bile tudi pri najmanjši spremembi temperature posledice hude.

Uredništvo revije upa, da bodo lahko že v naslednji številki poročali o dobljenih rezultatih in da bo postopek znan do jeseni.

Ker je revija *Imkeerfreund* na strokovno visoko ravni, si ne moremo misliti, da bi šlo za potegavščino. Vsekakor bomo o rezultatih raziskav naše bralce obvestili takoj, ko bodo le-ti objavljeni.

M. M-j

SAMO Z MEDOM SEM PREŽIVEL

Prof. EDI SENEGAČNIK

Članek z gornjim naslovom je napisal Fritz Sitte, novinar in fotoreporter iz Beljaka. Od leta 1951 je potoval za različne mednarodne časopise, glasila, revije ter televizijske hiše. Bil je na vseh celinah in tudi na Antarktiki. Sedaj se je s 64 leti upokojil in umiril; živi v Oswaldibergu pri Beljaku. Avanture, ki jih je doživljal v divji džungli, so ga pripravile do tega, da je na stara leta postal mlad čebelar. Po sredi pa je seveda med, ki mu je reševal življenje, ko sredi divjih pragozdov ni mogel najti nobene druge hrane. Njegov članek sem prevedel in priredil za naše bralce.

»Do medu in čebel imam osebno prav poseben odnos in hvaležno stališče. Tega ne bom nikdar pozabil, saj sta me konec

koncev, na moje stare dni napravila za mladega čebelarja.

Leta 1976 sem bil ponovno na poti za razne mednarodne časopise in revije, pa tudi za neko veliko televizijsko hišo. Takrat sem z gverilci ilegalno živel v Angoli. Še prej sem iz sosednje dežele ponoči tajno prekoračil mejo. To je bilo bolj ali manj blazno početje. Ko je namreč angolska vlada zvedela za moj ilegalni prehod, je razpisala nagrado na mojo glavo. Zato smo se morali izogibati naseljenim krajem.

Več kot tri mesece so trajali naši prisilni pohodi skozi goščavo, džunglo in do kolen segajoče močvirske vode. To me je pripeljalo do popolnega telesnega zloma in tem času sem shujšal kar za 22 kg. Kom-

smo še našli kaj za pod zob. Izkopavali smo koreninice kot ljudje v kameni dobi, iskali jagode in kače ali pa smo brskali za debelimi mastnimi črvi in kačjo zalego in vse to scvrli na ognju.

Končno smo dosegli področje z neskončno širokimi in svetlimi gozdovi. Moji črni spremljevalci so začeli tod še hitreje bežati in kmalu sem zvedel za vzrok njihove nenavadne naglice. Visoko gori v drevesnih duplih so vešče oči lahko zagledale umazana izletna žrela divjih čebel. Taka drevesa s premerom kakih 25 cm smo potem kratkomalo posekali, z dimom odpodili čebele in iz drevesnih dupel pohlepno izbezali satje. V teh medenih gnezdih pa je največkrat mrgolelo mravelj in drugih insektov, ki so svoja jajčeca zalegali v satje. Satje smo potem zmečkali in tako uničili vse kar je bilo živega. Lačni kot volcje smo požirali satje skupaj s preostalo zalego, insekti, jajčeci in žerkami. Kljub vsem dodatkom je bila ta mešanica sladka in je dišala po medu. Nikomur med nami sestranci ni prišlo na um, da bi iz te dragocenosti kaj izвлеkel. Na džungelske drevesne velikane sta se vedno povzpela dva črnca, ki sta si s cunjami zaščitila obraz in s kadečimi se travnatimi šopi ali vejami sta pobirala satje iz dupla. Te medene zaklade smo potem na drevesnem lubju vselej razdelili. Domo-rodci pogosto položijo v krošnje drevescevi iz lubja, ki so na obeh koncih zaprte in imajo v sebi luknjice za izlet čebel. Sem se zelo rade vgnezdijo divje čebele. Take medene bere so za domorodce skoraj nekaj takega kot pri nas božično slavlje. Na različnih krajih, kjer največkrat kar mrgoli strupenih kač, pa človek avtomatično opazi družino divjih čebel, kajti celi roji se vsujejo na nič hudega sluteče mimoidoče in jih neusmiljeno opikajo. To mora biti neka vrsta ubijalskih čebel, ki reagirajo tako hitro in tako napadalno, da celo oborožene skupine poženejo paničen beg, hrabri moške pa pri tem odvračajo vse svoje orožje, da bi lažje bežali in se rešili.

Na tem 2000 km dolgem pohodu med ni imel samo nepopisnega učinka name. Z njegovo pomočjo sem si pridobil moč in energijo. Z dnevnim obrokom takega medu sem igrave premagoval vse napore in prisilne pohode. Ugotovil pa sem tudi stranski učinek. V morilski vročini do 45 °C v senci nisem imel po »žretju

Ogrebanje roja . . .

medu» nobenih občutkov kake žeje, ki je povzročala pri nekaterih v tej geografski širini več težav kot lakota, do kolen segajoča zelena brozga v močvirjih in pa pijavke, ki smo jih morali trgati iz ustne votline.

Med mi je na tem pohodu rešil življenje in od tedaj gledam na čebele in seveda na med z drugačnimi očmi kot katerikoli drug njegov potrošnik. Do teh majhnih in tudi pridnih živalic me je prevzelo neko trajno in hvaležno spoštovanje, ki se je vtisnilo vame za vse moje življenje.

Pred kakim letom sem končal s svojimi pustolovskimi potovanji. Ko sem se seznanil z nekim čebelarjem, mi je obljubil prašilček, drugega pa bližnji sosed. Tako se je zdelo, da je moj »živi začetek« že gotov. Kot mi je pripovedoval star kmet, se mora čebelarjenje začeti tako, da eno družino kupiš, drugo si daš podariti, tretjo pa moraš ukrasti.

Nekoč pozimi sem se posvetil celemu kupu čebelarskih knjig, da bi si pridobil vsaj kake blede obrise in ideje o čebelarjenju. Moj sosed čebelar mi je celo obljubil, da mi bo v začetku pomagal in me učil o čebelarskih skrivnostih. Tako sem ves navdušen pozimi kupil panje in vse potrebno orodje in potrebščine. Spomladi se je potem končno začelo. Najprej sem uredil svoj čebelnjak. Na južnem pobočju Oswaldiberga

(najlepšega hriba na svetu) stoji naše majhno posestvo in tja sem kmalu postavil mojih sedem nakladnih panjev, ki sem jih potem napolnil s podarjenimi in kupljenimi čebeljimi družinami in roji. Žena, arhitektka za notranjo opremo, mi pomaga pri čebelarstvih opravilih, zato smo že takoj marsikaj spremenili. Tako smo na primer panje pokrili z ravno pločevino, kajti na prejšnji strehi so se čebele utapljale v lužicah valovite pločevine. Problem pa smo potem rešili s tem, da smo napravili nad njimi premično streho enokapnico. Pokrili smo jo s škodlami, ki so tako tudi žrela varovale pred vlago. Kot svetovni pohajač pa svojih panjev nisem označil s številkami, ampak z imeni celin. Moj čebelarški učitelj pa me je vselej neprijazno dregnil ob rebra, če sem včasih poskušal čebelariti po navodilih strokovne literature in ne po njegovih navodilih. Vse to pa sem prav rad požrl, prav tako pa tudi prve čebelje pike. Čeprav je bila letošnja medena letina bolj slaba, sem od veselja vriskal ob mojem prvem medenem pridelku – 12 kg! Željno sem pomočil prst v to zlatobarvno dragoceno, ko je tekla iz pipe na točilu. Spomnil

sem se, da sem nekaj podobnega delal tudi v Angoli.

Očaran sem predvsem zaradi čebele in njene že milijone let trajajoče socialne ureditve. Ta je obstajala že takrat, ko človeka še ni bilo na tej zemlji. Delo in opravila s to živo materijo, s temi živalicami in pogosto tudi cele ure trajajoče pomenljivo in zanimivo opazovanje čebeljega sveta je postalo del mojega lastnega življenja. Da danes od čebel pridobimo več ali manj medu, je čudovito, toda vse to ni prvotni razlog za mojo ljubezen do čebelarjenja. V kratkem času mi je postalo jasno, da je čebelarjenje, če se ga človek loti resno in vestno, neka vrsta znanosti, ki hkrati predstavlja stalen izziv. Ta pa človeka vzpodbuja in navdušuje.

Ob zaključku tega članka lahko spet pridimo stari resnici, kako pomembno živilo je med. Naši predniki so ga močno cenili kot splošno zdravilo in to ne brez razloga. Moderna biokemija je določila vse njegove zdravilne sestavine. Danes res lahko poudarjamo, kadar hočemo zanj napraviti reklamo, da mora biti med naša vsakdanja hrana, ne pa samo zdravilo.

SREBRNA MEDALJA ZA JUGOVO MEDENO ŽGANJE

ANDREJ DVORŠAK

Na živilsko kmetijskem sejmu v Gornji Radgoni je bila letos le ena »medena« stojnica. Na njej se je predstavil čebelar Marijan Jug iz Ložice pri Anhovem. Obiskovalcem je ponujal vse od medu do cvetnega prahu in mešanice pridelkov iz čebeljega panja, nenazadnje pa tudi medeno žganje.

Slednje je bilo še posebej zanimivo, saj ga je po dvesto tisočakov ponujal v lično opremljenih buteljkah, prav takšnih, kot jih je v začetku septembra poslal v ocenjevanje na mednarodni vinski sejem v Ljubljano. Zanj je prejel srebrno medaljo. To je zelo visoko priznanje, pomembno še toliko bolj, ker je mednarodna žirija poskrbela, da so bili odlikovani le tisti proizvodi, ki so si to res zaslužili.

Analiza, ki so jo opravili, je pokazala, da njegovo medeno žganje vsebuje 20,9 vol. % alkohola, sladkor kot celokupni

inert pa predstavlja 43 odstotkov. Žganje, ki ga uporablja, večinoma kuha sam, nekaj pa ga kupi od okoliških kmetov.

Jug je začel čebelariti šele pred desetimi leti. Takrat s to dejavnostjo ni imel prav nobenih izkušenj, le voljo, nekaj knjig in obilo nasvetov starejših čebelarjev. Danes ima 60 panjev na tovrnjaku in še nekaj doma v rezervi.

Vse pridelke proda na manjših sejmih po Primorski, na radgonskem sejmu pa se je prvič predstavil širši javnosti. Glede na to, da ni bilo drugih čebelarjev niti čebelarstvih organizacij, ki so prejšnja leta sodelovali na tem sejmu, je bil brez konkurence in zanimanje obiskovalcev se je osredotočilo na njegovo stojnico.

To in uspeh na mednarodnem vinskem sejmu mu daje nove vzpodbude za nadaljnje delo.